

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 26 lipca 2018 r.

**w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe oraz niektórych
innych ustaw**

Krajowa Rada Sądownictwa, po zapoznaniu się z projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe oraz niektórych innych ustaw, przekazany przy piśmie Ministra Sprawiedliwości z 25 maja 2018 r. (znak: DL-V-4391-7/18), zgłasza uwagi do jego treści.

W ocenie Rady projekt ustawy w zakresie upraszczającym postępowanie upadłościowe, zdejmującym zbędne obowiązki z sądu upadłościowego i z sędziego komisarza zasługuje na aprobatę.

Na pozytywną ocenę Rady zasługuje również zmiana przesłanek ogłoszenia upadłości, szczególnie upadłości osób fizycznych. Dotychczasowa praktyka sądów upadłościowych wskazywała na niejednorodność wykładni przesłanek negatywnych prowadzącą do wyłączenia możliwości ogłoszenia upadłości w stosunku do niektórych grup dłużników. Praktyka ta była zrozumiała wobec sytuacji, w której wprowadzając szerszy dostęp do tzw. upadłości konsumenckiej, ustawodawca nie przewidział jednocześnie środków na obsługę zwiększonego wpływu spraw do sądów gospodarczych. Środki te zostały dopiero stopniowo przekazane w ostatnich dwóch latach.

Z tych samych przyczyn Rada wskazuje na konieczność wygospodarowania środków na pokrycie kosztów zwiększonego wpływu spraw upadłościowych w przypadku zmiany przesłanek ogłoszenia upadłości.

Rada wnosi również o rozważenie celowości wprowadzania zaliczkowego systemu pracy syndyków, przy istniejącej praktyce równoległego prowadzenia przez syndyków spraw upadłościowych, w których to sprawach otrzymują oni stosowne wynagrodzenie. Zaliczkowy system może mieć charakter demotywujący syndyków do szybkiego kończenia spraw o upadłość konsumencką. Już teraz odnotowywana jest bezczynność syndyków w sprawach, w których możliwe jest natychmiastowe ukończenie postępowania bez ustalania planu spłaty wierzycieli.

Przesłanką wprowadzanych zmian w postępowaniu upadłościowym, w szczególności w odniesieniu do upadłości konsumenckiej jest ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego. Nie bez przyczyny projektodawca akcentuje cel postępowania, którym jest oddłużenie upadłego. Rada w tej sytuacji nie widzi celowości wprowadzania instytucji warunkowego umorzenia zobowiązań bez ustalenia planu spłaty wierzycieli (projektowany art. 369 ust. 1a i nast.). Instytucja ta wiąże się z daleko idącymi ograniczeniami praw i wolności obywateli w sferze ekonomicznej, tym samym nie pozwala na ich przywrócenie do normalnego funkcjonowania w społecznej gospodarce rynkowej.

Instytucja warunkowego umorzenia zobowiązań bez ustalenia planu spłaty wierzycieli będzie nadto stanowiła znaczące obciążenie sądów upadłościowych orzekających w przedmiocie spłaty warunkowo umorzonych wierzytelności nawet 7 lat po zakończeniu postępowania upadłościowego.

W ocenie Rady, nieprecyzyjnie została również wskazana przesłanka trwałości sytuacji upadłego stanowiąca o możliwości zastosowania instytucji warunkowego umorzenia zobowiązań bez ustalenia planu spłaty wierzycieli. Przesłanka ta ma charakter wybitnie spekulacyjny, odnosi się do sytuacji przyszłej, wobec której brak jest możliwości dowodowych ustalenia jej zaistnienia bądź nie. Nawet w odniesieniu do osób trwale niezdolnych do pracy, korzystających z pomocy społecznej przy aktualnym sformułowaniu przesłanki możliwe jest postawienie tezy, iż ich sytuacja braku możliwości spłaty wierzytelności nie jest trwała, chociażby wobec przewidywania dziedziczenia, postępu medycyny, czy innych prawdopodobnych okoliczności.